

Styret i DNB Bank ASA
Konsernsekretariatet
Postboks 1600 Sentrum
0021 OSLO

VÅR REFERANSE
22/13287

DERES REFERANSE

DATO
30.09.2024

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i DNB Bank ASA 1. mars og 6.-8. mars 2023. Formålet med tilsynet var å vurdere deler av bankens system for den interne virksomhets- og risikostyringen. Finanstilsynet vurderte særlig bankens systemer og prosesser som inngår ved etablering og revidering av risikoappetitrammeverket, samt hvordan relevante elementer i rammeverket anvendes i oppfølging av forretningsområder og enheter på lavere nivåer.

Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige rapport datert 22. mars 2024 og styrets kommentarer til denne i brev av 7. juni 2024.

Finanstilsynet har følgende merknader etter tilsynet.

1. Forhold knyttet til styret og ledelsen

Overordnet ansvar

Regulatoriske krav og Finanstilsynets forventninger

Etter finansforetaksloven § 8-6 har styret ansvar for at virksomheten i foretaket forvaltes forsvarlig og styret skal føre tilsyn med den daglige ledelsen og med foretakets virksomhet for øvrig, herunder sørge for at daglig leder regelmessig gir styret underretning om foretakets virksomhet med mer.

Det er grunnleggende for forsvarlig forvaltning av foretaket at det etableres god risikokultur og forretningsskikk med basis i gode verdier. Styret må fastsette klare prinsipper og retningslinjer som skal være med på å underbygge og tydeliggjøre holdninger og adferd som skal prege risikokulturen i foretaket. Videre må styret vedta nødvendige ordninger for å sikre at forhold av utilfredsstillende art blir avdekket og hensiktsmessig håndtert. Styret må også påse at den daglige ledelsen sikrer at det er tilstrekkelig oppmerksomhet på å følge opp kultur og adferd i alle deler av virksomheten i tråd med vedtatte prinsipper og retningslinjer.

Styrets ansvar for å føre tilsyn med den daglige ledelse innebærer også at styret ved behov utfordrer ledelsens løpende beslutninger og vurderinger. Finanstilsynet forventer at dokumentasjon av styrets vurderinger og beslutninger i styre- og utvalgsprotokoller er tilstrekkelig beskrevet slik at vurderingene i ettertid lar seg ettergå, samt at det kommer frem av protokollene dersom styret har utfordret administrasjonen eller medlemmer har uttrykt et avvikende syn.

Finanstilsynets observasjoner og vurderinger

Finanstilsynets gjennomgang av styreprotokoller viser at disse gjennomgående er korte, men de anses å være i tråd med kravene i allmennaksjeloven. Finanstilsynet vurderer at protokollene i noen tilfeller burde ha vært mer utfyllende, for eksempel der det i protokollen er vist til en diskusjon.

Banken har etablert etiske retningslinjer og konsernpolicy for håndtering av interessekonflikter. Disse er utdypet i underliggende instruksjoner for ulike deler av virksomheten. Banken har også etablert en varslingskanal i tråd med kravene i finansforetaksloven, der ansatte kan varsle internt eller til myndighetene om overtredelser av lovkrav, eller om andre kritikkverdige forhold. Finanstilsynet understreker viktigheten av at nevnte retningslinjer og instruksjoner gjøres kjent i hele organisasjonen, at ansatte oppfordres til å engasjere seg og at terskelen for å melde fra om bekymringsverdige forhold og forbedringsområder er lav. Finanstilsynet mener at banken også bør etablere retningslinjer og prosesser som sikrer ensartet praksis for reaksjoner ved brudd på interne eller eksterne regler, og viser til punkt 104 i Den europeiske banktilsynsmyndighetens (EBAs) retningslinje for intern virksomhetsstyring.

Styrets ansvar for styrende dokumenter

Regulatoriske krav og Finanstilsynets forventninger

Finansforetak skal etter finansforetaksloven § 13-5 ha klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger, samt hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko. Etter CRR/CRD-forskriften § 35 er det styret som skal godkjenne og regelmessig vurdere nevnte retningslinjer.

Finanstilsynets observasjoner og vurderinger

Finanstilsynet har merket seg at styret i DNB vedtar relativt få styringsdokumenter/-prinsipper og at disse gjennomgående er kortfattet og på overordnet nivå. Styringsdokumentene på lavere nivåer utdypet i flere tilfeller bare i begrenset grad de overordnede prinsipp- og policydokumentene. Finanstilsynet vurderer videre at banken bør legge større vekt på klarhet og konsistens i og mellom styringsdokumenter. Det bør brukes mer plass på å definere og utdype innholdet i en del faguttrykk og begreper som går igjen i styringsdokumentene, samt å tydeliggjøre fordeling av og omfang av ansvar.

Finanstilsynet noterer at styret er opptatt av at bankens risikorammeverk skal ha et klart og forståelig språk, være lett tilgjengelig og konsistent, og tar til etterretning at bankens pågående arbeid med å videreutvikle styringsdokumenter skal bygge på nevnte prinsipper.

Styrets ansvar for risikoinformasjon

Regulatoriske krav og Finanstilsynets forventninger

Styret skal sikre seg tilgang til risikoinformasjon, jf. CRR/CRD-forskriften § 35 (1), blant annet gjennom jevnlig og tilstrekkelig omfattende risikorapportering fra foretakets interne kontrollfunksjoner. Rapporteringen fra kontrollfunksjonene i andre linje skal sikre at styret og ledelsen får formidlet et syn på risikobildet i virksomheten som er uavhengig av rapporteringen fra de operative funksjonene. Finanstilsynet forventer at styrene i store banker har en systematisk og

regelmessig oppfølging av virksomheten og risikoprofilen, også i vesentlige forretningsområder, datterforetak og filialer ettersom utfordringer med risiko og etterlevelse av regelverk i konsernet kan oppstå her.

Finanstilsynets observasjoner og vurderinger

For kvartals- og halvårsrapportene fra kontrollfunksjonene til styret gjennomfører banken kontradiksjon og åpner for kommentarer fra blant annet ledere med ansvar for områdene det rapporteres om. Finanstilsynet noterer fra styrets svar at førstelinjens gjennomgang av rapportene før behandling i konsernledelsen og styret har som formål å eliminere mulige faktafeil og misforståelser og styrets vurdering er at praksisen bidrar til høyere kvalitet i rapporteringen. Finanstilsynet legger til grunn at kontrollfunksjonenes vurderinger i kvartals- og halvårsrapportene er upåvirket av funksjonene i første linje, også av øvrige medlemmer av konsernledelsen.

Finanstilsynet har merket seg at kontrollfunksjonenes rapportering til styret og ledelsen hovedsakelig er utformet på et aggregert nivå for konsernet og mangler en systematisk fremstilling av risikoprofil og utvikling i særskilt aktuelle risikoer for hvert enkelt forretningsområde. Finanstilsynet vurderer at dette kan gi styret for begrenset innsikt i risikoer innenfor enkelte forretningsområder.

Lederansvar for å vurdere internkontrollen

Regulatoriske krav og Finanstilsynets forventninger

CRR/CRD-forskriften § 37 stiller krav til jevnlig å gjennomføre vurdering av internkontrollen. Ledere på alle vesentlige virksomhetsområder har et selvstendig ansvar for løpende å vurdere om internkontrollen innen eget ansvarsområde er velfungerende. Det skal minst én gang årlig foretas en oppsummerende vurdering av om internkontrollen har vært gjennomført på en tilfredsstillende måte og om det er behov for nye tiltak. Vurderingene skal dokumenteres og daglig leder skal utarbeide en samlet vurdering som skal forelegges styret til behandling.

Finanstilsynets observasjoner og vurderinger

DNB har etablert en årlig og enhetlig prosess for å gjennomføre og dokumentere vurderingene av internkontrollen. Finanstilsynet vurderer at DNB har etablert en hensiktsmessig metodikk og prosess og forstår det slik at prosessen fortsatt er i utvikling.

Finanstilsynet peker på at ansvaret som den enkelte leder har for å løpende følge opp internkontrollen i henhold til CRR/CRD-forskriften § 37 går ut over den prosess og metodikk banken har etablert for konsernets årlige gjennomgang. Finanstilsynet legger til grunn at banken gjennomfører en løpende oppfølging av internkontrollen i de ulike områdene.

2. Forhold knyttet til uavhengige kontrollfunksjoner

Regulatoriske krav og Finanstilsynets forventninger

Finansforetak skal etter finansforetaksloven § 13-5 ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling samt klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger. Herunder skal styret etter CRR/CRD-forskriften § 35 sikre at foretakets kontrollfunksjoner kan ivareta sine arbeidsoppgaver på en effektiv og uavhengig måte.

Finanstilsynets observasjoner og vurderinger

Finanstilsynet har merket seg at styret vil oppdatere Konsernrevisjonens mandat samt å sørge for at egne mandater for kontrollfunksjonene i andre linje vedtas, slik at funksjonenes rolle, ansvar og oppgaver blir tydeliggjort.

3. Varslings sak – håndtering og uavhengige kontrollfunksjoners rolle

Finanstilsynet vurderte i den foreløpige tilsynsrapporten også bankens håndtering av et anonymt varsel som ble behandlet i bankens utredningsenhet. Utredningsenheten, som er en del av Konsernrevisjonen, anbefalte leder av den aktuelle forretningsenheten å vurdere sanksjoner mot en medarbeider som gjentatte ganger hadde brutt med bankens interne retningslinjer. Videre anbefalte Konsernrevisjonen forretningsområdet å vurdere behovet for å styrke internkontrollen.

Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at Konsernrevisjonen burde ha informert styret og øverste ledelse om forholdet. Finanstilsynet vurderte at Konsernrevisjonen burde ha gitt konkrete råd om hvordan internkontrollen i enheten burde styrkes, samt å adressere forholdet overfor konsernets risikostyringsfunksjon i andre linje.

Finanstilsynet merker seg at styret vurderer at varselet ble håndtert i tråd med bankens retningslinjer for varsling og utredning og at Konsernrevisjonen har oppfylt sitt ansvar for å anbefale forbedringer ved å be forretningsområdet om å gjøre slike vurderinger. Finanstilsynet noterer derimot at styret sier seg enig i at sentral risikostyringsfunksjon burde ha blitt varslet om forholdet.

Finanstilsynet understreker at internrevisjonsfunksjonen skal rapportere til styret og øverste ledelse om alle forhold den blir kjent med som vurderes som utilfredsstillende, jf. Finansforetaksloven § 8-16.

4. Forhold knyttet til rammeverk for risikoappetitt

Etter finansforetaksloven § 13-6 (4) skal styret overvåke og styre finansforetakets samlede risiko og jevnlig vurdere om styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten. Finanstilsynet forventer at et helhetlig og tilpasset rammeverk for risikoappetitt utgjør et sentralt element.

Dokumentasjon

Regulatoriske krav og Finanstilsynets forventninger

Finanstilsynet forventer at særlig de større foretakene etablerer et risikoappetitrammeverk som er godt og helhetlig beskrevet og som er tilgjengelig for ansatte i foretaket. Dette skal være med å gjøre rammeverket kjent blant medarbeiderne, herunder sikre klarhet om krav og forventninger som stilles til ulike funksjoner og ansatte i foretaket. Dokumentasjonen bør inkludere nødvendige definisjoner og forklaringer samt vise til sammenheng med andre relevante retningslinjer og vesentlige plan- og styringsdokumenter.

Finanstilsynets observasjoner og vurderinger

Finanstilsynet vurderte at hverken bankens overordnede prinsippdokument for risikoappetitt eller dokumentet "Operativt rammeverk for risikoappetitt" er godt egnet til å gi medarbeidere en overordnet og helhetlig beskrivelse av rammeverkets innhold, sammenhenger og ansvarsfordeling.

Finanstilsynet noterer fra styrets svar at banken vurderer det som hensiktsmessig å opprettholde eksisterende dokumentstruktur, men at styret tar sikte å innarbeide flere av Finanstilsynets merknader fra foreløpig rapport, samt å gjennomgå dokumentene for å sikre at begreper og prinsipper beskrives og brukes konsistent.

Finanstilsynet viser for øvrig til at enkelte banker, både i Norge og internasjonalt, publiserer et dokument som redegjør for foretakets risikoappetitt og om hvordan dette inngår som et viktig element i den samlede styringen av foretakets virksomhet.

Risikodashbord og risikomål

Regulatoriske krav og Finanstilsynets forventninger

Finanstilsynet vurderer at et risikodashbord er et vesentlig element i et risikoappetittrammeverk og en risikorapport. Det skal kommunisere hvordan den faktiske risikoprofilen på et gitt tidspunkt er vurdert opp mot vedtatt risikoappetitt, og samtidig være et grunnlag for diskusjon om risiko og om behov for å vurdere tiltak. Alle vesentlige risikoområder i foretaket, også etterlevelsrisiko, bør få plass i dashbordet og risikotyper bør følges opp med et tilstrekkelig antall kvantitative og, om nødvendig, kvalitative indikatorer.

Finanstilsynets observasjoner og vurderinger

Finanstilsynets vurderer at omfanget av risikotyper og antall underliggende risikoindikatorer i bankens etablerte risikoappetittrammeverk fremstår som mindre enn hva som forventes av en bank av DNBs størrelse og kompleksitet. Banken bør sikre at alle vesentlige risikoer blir vurdert i risikodashbordet og fulgt opp.

Ansvar, roller og prosess

Regulatoriske krav og Finanstilsynets forventninger

Finanstilsynet viser til at en effektiv styring av virksomheten med bruk av risikoappetittrammeverket forutsetter at det ligger klare prinsipper og retningslinjer til grunn for prosessen med å utvikle, vedta og anvende rammeverket. Ansvars- og oppgavefordelingen for alle involverte interessenter må fremgå tydelig, og det må forventes at rammeverket utvikles og utdypes gjennom prosesser som initieres av og inkluderer både styret og øverste ledelse ("top down") og øvrige ledelsesnivåer ("bottom up"). Kontrollfunksjonene i andre linje bør samarbeide i tråd med arbeids- og ansvarsdeling mellom funksjonene for å sikre at risikoappetittrammeverket dekker alle vesentlige risikoer i foretaket.

Finanstilsynets observasjoner og vurderinger

Banken gjennomfører årlig en evalueringsprosess for risikoappetitrammeverket. Prosessen eies og initieres av Risikostyring Konsern, og prosessen er forankret i styret. Finanstilsynet vurderer at banken også bør inkludere Group Compliance i denne prosessen.

Finanstilsynet merker seg at styret i sitt svarbrev slutter seg til betydningen av samarbeid mellom kontrollfunksjonene for å sikre at rammeverket dekker alle vesentlige risikoer i foretaket på en hensiktsmessig og effektiv måte, og at styret er opptatt av at dette skal reflekteres i funksjonenes mandater. Styret er enig i at det er viktig med reell involvering og diskusjoner om alle vesentlige risikoer på ulike nivåer i organisasjonen, inkludert styret.

Uavhengig vurdering

Regulatoriske krav og Finanstilsynets forventninger

Etter finansforetaksloven § 8-16 skal internrevisjonen minimum årlig rapportere til styret om risikostyringen og internkontrollen i virksomheten. Som grunnlag for rapporteringen skal internrevisjonen risikobasert og på jevnlig basis vurdere ulike elementer av foretakets risiko- og virksomhetsstyring.

Finanstilsynets observasjoner og vurderinger

Finanstilsynet anbefaler at Konsernrevisjonens planer jevnlig inkluderer gjennomgang av risikoappetitrammeverket og at dette gjennomføres både på foretaksnivå og på ulike forretningsområder. Finanstilsynet merker seg styrets opplysninger om at en slik gjennomgang er del av internrevisjonens årsplan for 2024.

Risikoappetitt i forretningsområdene

Regulatoriske krav og Finanstilsynets forventninger

Finanstilsynet forventer at risikoappetitrammeverket omfatter hele foretaket og at vedtatt risikoappetitt brytes ned på de forretningsenheter som har ansvar for å beslutte og operativt styre risikoene i foretaket. Dette innebærer at det bør utarbeides tilhørende risikoutsagn, -rammer og -mål for virksomhetsområdene.

Finanstilsynets observasjoner og vurderinger

Finanstilsynet mener at banken bør sikre at vedtatt risikoappetitt på øverste nivå i større grad blir fordelt og videreført til forretningsområder på underliggende organisatoriske nivåer og at risikostatus for vesentlige underliggende forretningsområder blir gitt mer oppmerksomhet i risikorapporteringen til øverste ledelse og styret. Vesentlig virksomhet utenfor Norge bør også inkluderes.

5. Bankens arbeid med regulatoriske endringer

Regulatoriske krav og Finanstilsynets forventninger

Foretakenes retningslinjer for risikostyring og internkontroll skal etter CRR/CRD-forskriften § 36 omfatte rutine for å vurdere risiko ved vesentlige endringer. I EBAs retningslinjer om intern

virksomhetsstyring vises det til at styrings- og kontrollordningene i et bankkonsern må sikre at virksomheten i alle deler av konsernet drives i tråd med lokale lover og reguleringer samt at leder for konsernets etterlevelsesfunksjon bør informeres dersom lokalt regelverk hindrer anvendelse av strengere retningslinjer som er vedtatt for konsernet.

Finanstilsynets observasjoner og vurderinger

Konsernledelsen vedtok 26. september 2022 ny konserninstruks "Arbeid med regelverksendringer", med oppdatering 10. januar 2023. Formålet med instruksen er å fastsette prosessflyt for håndtering av regelverksendringer med klargjøring av roller og oppgaver.

Finanstilsynet har merket seg at ved de internasjonale kontorene har den lokale etterlevelsesfunksjon normalt ansvaret for regelverksovervåkning og banken ser det ikke hensiktsmessig å aggregere ansvaret for bankens tolkning på tvers av jurisdiksjoner og rettssystemer. Finanstilsynet viser til at bankkonsernet må sikre at alle deler av konsernet drives i tråd med lokale lover og reguleringer.

Finanstilsynet merker seg at konserndirektør for det berørte forretnings- og støtteområde er ansvarlig for at relevante regelverk gjennomføres og etterleves i sitt område. Ved vidtgående regelverksendring som krever tiltak i hele konsernet skal det etableres en prosjektstruktur, der prosjektet rapporterer til en styringsgruppe og der Non-Financial Risk Committee har et koordinerende ansvar. Finanstilsynet har notert seg opplysningene i bankens tilsvarende om at det er gjennomført ytterligere tiltak for å tydeliggjøre konsernfelles roller samt å definere standard prosess for samarbeidsprosjekter. Finanstilsynet legger til grunn at banken vil evaluere hvordan den nye styringsmodellen for arbeidet med å gjennomføre regulatoriske endringer fungerer.

Finanstilsynet ber foretaket sende kopi av endelig tilsynsrapport til valgt revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonsleder

Frode Holmeide
senior tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.